

खाजगी आस्थापना/कारखान्यांमध्ये महिला
तक्रार निवारण समित्या स्थापन करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग

शासन परिपत्रक क्रमांक: बीएसई-०४/२०१०/प्र.क्र.१४३/कामगार-१०

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.

तारीख: ०६/११/२०१३

शासन परिपत्रक-

कामाच्या ठिकाणी महिलांच्या होणाऱ्या लैंगिक छळास प्रतिबंध करण्यासंदर्भात मा.सर्वोच्च न्यायालयाने विशाखा जजमेंटमधील दिलेल्या निर्णयातील मार्गदर्शक तत्वानुसार, कार्यालयाच्या ठिकाणी कोणत्याही कर्मचाऱ्यास महिलेचा लैंगिक छळ करण्यास प्रतिबंध करण्यात आला आहे. महिलांवरील अत्याचार रोखण्यासंदर्भात मा.डॉ.न्या.चंद्रशेखर धर्माधिकारी, निवृत्त न्यायमूर्ती यांच्या अध्यक्षतेखाली स्थापित असलेल्या समितीचा दि.१०.१२.२०१० च्या प्रथम अंतरिम अहवालामध्ये प्रकरण क्रमांक ५ मध्ये, कामाच्या ठिकाणी होणाऱ्या लैंगिक सतावणीस प्रतिबंध करण्यासाठी शासकीय, निमशासकीय व खाजगी कार्यालयामध्ये महिला तक्रार निवारण समितीचे गठन करण्याचे निदेश दिले आहेत.

२. या प्रकरणी खाजगी आस्थापनांमध्ये तसेच कारखान्यांमध्ये महिला तक्रार निवारण समिती स्थापन करण्याबाबत सूचना देण्यात आल्या आहेत. तथापि, आस्थापना व कारखान्यांची व्यापक संख्या पाहता, अत्यल्प आस्थापनांमध्ये अशा समित्या स्थापन झालेल्या दिसून येत आहेत. मा.मंत्री(कामगार) यांच्या अध्यक्षतेखाली दि.२०.८.२०१३ रोजी झालेल्या बैठकीमध्ये तसेच दि.३०.८.२०१३ रोजी मा.अ.मु.स.(गृह) यांच्याकडे झालेल्या आढावा बैठकीमध्ये खाजगी आस्थापनांमध्ये तातडीने समित्या गठित करण्याबाबत निदेश देण्यात आले आहेत. सबब, कामगार आयुक्त तसेच संचालक, औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय यांना अशा सूचना देण्यात येत आहेत की, महिला कर्मचारी कार्यरत असलेल्या व ज्या आस्थापनांमध्ये १० पेक्षा अधिक कर्मचारी कार्यरत आहेत अशा आस्थापनांमध्ये व ज्या कारखान्यांमध्ये महिला काम करीत आहेत, अशा ठिकाणी महिला तक्रार निवारण समित्याचे गठन करण्याबाबत आस्थापना व कारखान्यांना उचित निदेश देवून महिला कर्मचाऱ्यांकडून तक्रार प्राप्त झाल्यास तक्रारीचे निवारण अशा समितीकडून करण्याबाबत तसेच तक्रारीबाबत योग्य त्या कायद्याखाली कारवाई करण्याबाबत उचित सूचना देण्यात याव्या. आस्थापनांची (१० पेक्षा जास्त कर्मचारी असलेल्या) ज्यावेळी नोंदणी/नुतनीकरण करण्यात येते, तसेच कारखान्यांना ज्यावेळी परवाना देण्यात येतो किंवा परवान्याचे नुतनीकरण करण्यात येते, त्यावेळी अशा आस्थापना /कारखान्यांमध्ये समितीचे गठन केले नसल्यास, महिला तक्रार निवारण समित्यांचे गठन करण्याबाबतच्या बाबीची पूर्तता करण्याबाबत कळविण्यात यावे. त्यानंतरच अशी नोंदणी/नुतनीकरण करण्यात यावे. ज्या सक्षम प्राधिकाऱ्यास

आस्थापनांची नोंदणी/नुतणीकरण तसेच कारखान्यांना परवाने देणे/नुतनीकरण करणे याबाबतचे अधिकार देण्यात आले आहेत, अशा सक्षम प्राधिकाऱ्यास महिला तक्रार निवारण समित्यांचे गठन करण्याच्या बाबीची पूर्तता करून घेण्याची जबाबदारी सोपविण्यात येत आहे. संबंधित सक्षम प्राधिकाऱ्यांने याबाबतच्या सूचनांचे काटेकोर पालन करावे. कामगार आयुक्त व संचालक, औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय यांनी आस्थापना/कारखान्यामध्ये स्थापन झालेल्या समित्यांचा अहवाल दरमहा शासनास सादर करावा.

सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१३११०६१५४६२६४५१० असा आहे. हे परिपत्रक डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(बाळासाहेब कोळसे)

शासनाचे सहसचिव

प्रत,

१. मा. मंत्री (कामगार) यांचे खाजगी सचिव.
२. मा. मंत्री (महिला व बाल विकास) यांचे खाजगी सचिव.
३. मा. राज्यमंत्री (कामगार) यांचे खाजगी सचिव.
४. मा.मुख्य सचिव यांचे उपसचिव.
५. अपर मुख्य सचिव (गृह) यांचे वरिष्ठ स्वीय सहाय्यक.
६. प्रधान सचिव (कामगार) यांचे स्वीय सहाय्यक.
७. प्रधान सचिव, महिला व बाल विकास विभाग यांचे वरिष्ठ स्वीय सहाय्यक.
८. कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
९. आयुक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालिका, महानगरपालिका मार्ग, मुंबई-४०० ००१.
१०. संचालक, औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, मुंबई
११. सर्व उपसंचालक, औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, मुंबई
१२. सह कामगार आयुक्त, मुंबई
१३. अपर कामगार आयुक्त, मुंबई / पुणे / नागपूर/औरंगाबाद.
१४. सर्व कामगार उप आयुक्त कार्यालये
१५. सर्व सहाय्यक कामगार आयुक्त कार्यालये
१६. सर्व कार्यासने (कामगार प्रभाग), उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१७. निवड नस्ती (कामगार -१०)